

Szerkesztőbizottság: *Jókai Anna* (elnök),
Báger Gusztáv, Csontos János, Horváth Antal,
Kalász Márton, Kő Pál, Nemes Attila,
Salamon Konrád, Szakály Sándor, Vasy Géza

Főszerkesztő: *Oláh János*
E-mail: foszerkeszto@magyarnaplo.hu
Mobil: (70) 388-7035

Olvasószerkesztő, próza: *Bíró Gergely*
E-mail: proza@magyarnaplo.hu
Mobil: (70) 388-7031

Tanulmány: *Rosonczy Ildikó*
E-mail: tanulmany@magyarnaplo.hu
Mobil: (70) 388-7033

Vers: *Szentmártoni János*
E-mail: vers@magyarnaplo.hu
Mobil: (70) 388-7032

Nyitott Műhely: *Ekler Andrea*
E-mail: andrea.ekler@gmail.com

Európai Figyelő: *Falusi Márton*
E-mail: europeanobserver@magyarnaplo.hu

Könyvszemle: *Erős Kinga*
E-mail: kritika@magyarnaplo.hu
Mobil: (70) 388-7030

Tördelőszerkesztő: *Molnár Csenge-Hajna*

Borító: *Zách Eszter*

Ügyintézők, lapterjesztés: *Cech Vilmosné,*
Nagyné Nesper Gabriella, Szentmártoni Anikó
E-mail: adminisztracio@magyarnaplo.hu

Szerkesztőségi titkár, hirdetés, könyvterjesztés:
Zsiga Krisztof
E-mail: info@magyarnaplo.hu
elofizetes@magyarnaplo.hu

A szerkesztőség címe (Írott Szó Alapítvány)

1092 Bp., Ferenc krt. 14.

Levelezési cím:

1450 Budapest, Pf. 77.

Számlázási cím: **1062 Bp., Bajza u. 18.**

Telefon/fax: **413-6672; 413-6673**

Szerkesztőségi mobil:

(70) 388-7034

Központi e-mail címünk:

info@magyarnaplo.hu

Elérhetőségünk a világhálón:

www.magyarnaplo.hu

Kiadja az Írott Szó Alapítvány (1092 Bp., Ferenc krt. 14.) és a Magyar Napló Kiadó Kft. (1062 Bp., Bajza utca 18.). Terjeszti a Magyar Lapterjesztő Zrt. (1097 Bp., Táblás u. 32.) Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Zrt. Hírlap Üzletága (1080 Bp., Orczy tér 1.) Előfizethető valamennyi postán, kézbesítőknél, emailen (hirlap@posta.hu), faxon (303-3440) egy évre 7390 Ft, fél évre 3870 Ft. További információ: 06-80-444-444 Külföldi előfizetés: a szerkesztőség címén. Az előfizetési díj egy évre postaköltséggel együtt 60 USD vagy 50 EURO, mely átutalható a UniCredit Bank Hungary Zrt (1065 Bp., Nagymező utca 44.) 10918001-00000421-10290001 számú számlára, vagy bankcsekkben elküldhető a szerkesztőség címére. Nyomda: Pannónia Print Kft. (1139 Bp., Frangepán utca 16.)

Meg nem rendelt kéziratot nem őrzünk meg és nem küldünk vissza. Minden felbélyegzett, válszborítékkal ellátott levélre válaszolunk. Mutatópéldány kérhető a szerkesztőségben.

Címlapon:

Bertha Zoltán

(Karap Nelli felvétele)

Levélféle Utassy Józsefnek odaátra

Kedves Barátom,

1961 őszén, amikor – a pesti bölcsészkar újdonsült diákjaiként – az egyetem áruháztól visszhangzó termeibe léptünk, még lengtek a kötelek az akasztó-fákon. 56 vérbe borult októbere karnyújtásnyira közel volt. A mosolygó gyilkos, miközben a kivégzéseket, a megtorlást vezényelte, a szeme sarkából cinkosnak szánt kacsintásokkal már alkura és felejtésre biztatott. Te szinte gögösen szegültél ellen: „Árulás ezüstje nem kell! / A Nap: ingyen is fölkel. // Írok hát igazat árván! / A Hold a hangulatlámpám.”

A lősz állítólag Hold-por, a bükkserterzsébeti dombokat ez alkotja. Ott érintette meg lábad először a földet. A Hold porában gyalogolva indultál utadra „tarlok siheder / fakírja, / mezítláb, / klott gatyában”, fejedben zöld kalap, kezdedben kenderostor, libáid élén, mint egy pöttöm Napóleon, hogy meghódítsd, nem a világot, mint a francia, hanem a szavakat. A Biblia mondja, s mondta neked is: kezdetben volt az ige. A szó, az igaz szó hatalom. Ebből a hitedből soha nem engedted. Egyetlen hangzóért éjszakákat birkóztál borral, pálinkával, cigarettával a megbolondulásig.

Már ott, tizenöt évesen, a libapásztorlásból alig kinőve úgy érezted, mindent megéltél: „Állok falum fölött. / Kezemben kis rög énekel: / pacsirtabarna rög. (...) Fejem fölött az égi freskón / átlényegül a nap: tüzes trón. / Elsőnek én harapok Györgybe. // S mert húsa szénfekete-forró, / pörgök, mint örült napraforgó, / s az égbe váglak: rög, te rög, te.”

Hold, csillagok: holtodiglan ragaszkodtál e divatjukmúlt rekvizitumokhoz. Nem díszítő elemeknek láttad őket, a falud gyalogútjain bőrödbe égett-hűlt üzenet megszemélyesült helyszínei voltak. Sorsod tartozékai. „Jártam a várost tébolyodva, / csak sandítottam föl a Holdra. // Húzott, vonzott magához, / mint egy örült vajákos. // Összezavarta tekintetem: / forgott a világ, pörgött velem. // Tombolt, lüktetett, lobogott: / tőlem tíz évet ellopott.”

Budapest, ifjúságunk általad oly sok színnel megénekelte városa számodra hamarosan a téboly városa lett. S csaknem a halálé is. Ha feleséged, Horváth Erzsébet nem ment ki a szürke kórtermek zümmögő fénycsőrebegéssel átítatott világából, tíz éve halott vagy.

A szeretet öregkorodra viszonylagos gyógyulást és nyugalmat hozott. Rédics életet adott. Még saját sírversed is megírtad: „Nem segített sem ír, sem balzsam, / sem a szent ezerjófű rajtam. / Tudjátok-e, hogy csöndben, halkán / megöregedtem? És meghaltam.” A rédicsi temető nyitott sírja előtt kellett rádöbbenünk, hogy szokásoddal ellentétben, most nem tréfáltál. Amikor a ragacos sárgaföldde gyűrődött lősz göröngyei dübögni kezdtek a díszes hangfogó paplannal letakart koporsódeszkákra, mintha csak a Bükkserterzsébeten általad égbe hajtott pacsirtabarna rögök hullottak volna vissza átívelve a megmaradt haza egész légerét.

Illyés Gyula Veres Péter sírja előtt a Kerepesi temetőben azt adta hírül az esernyők alá bújt százezres tömegnek: „Lángelmét temetünk.” Sokunkban ekkor világosult meg, ki is volt, aki meghalt. A te temetéseden csupa barát, ismerős, rokon. Tudtuk, ki voltál. Mégis megszólalt egy sztentori hang – igen, a tiéd – a rögök alól: „Félig bolond, félig zseni vagyok.”

Hiába vártad a hatást, hogy majd elnevetjük magunkat, csak a könnyeinkkel küszködni volt erőnk. Most sem futja még egy mosolyra se, pedig te minden kint, minden fájdalmat ki tudtál nevetni.

A Kilencek közül élve maradt társaid – Győri László, Kiss Benedek, Konczek József, Kovács István, Mezey Katalin, Péntek Imre – nevében is mondom: Nyugodj békével, de a szavaid ne nyugodjanak!

Oláh János

Oláh János: <i>Levélféle Utassy Józsefnek odaáttra</i>	1
--	---

LÁTHATÁR

Utassy József: <i>Fázik a fülem; Kipusztulóban; Aki elandalítana</i>	3
Vári Fábián László: <i>Az Úr kegyelméből</i>	4
Vasy Géza: <i>Búcsú Utassy Józseftől</i>	5
Tornai József: <i>Vártuk októbert</i>	6
Mezey Katalin: <i>Tokaji Helikon</i>	7
Balázs Imre József: <i>Hogyan olvasná Jung az erdélyi magyar irodalmat?</i>	8
Demény Péter: <i>Erdély és Uruguay</i>	17
Kontra Ferenc: <i>Horváthország magyar irodalma (A kezdetektől napjainkig)</i>	19
Csordás László: <i>Egy fiatal nemzedék körvonalai a kárpátaljai magyar irodalomban</i>	23
Sall László: <i>A svédországi magyar irodalom jelene</i>	26
Ferdinandy György: <i>Adalékok a nyugati magyar irodalomhoz</i>	29
Lackfi János: <i>Spirituálé</i>	30
<i>Inga</i>	31
Bíró József: <i>Azóta is ... – nélkül</i>	31
Vajda Gergely Balázs: <i>Fenekig; Taramm</i>	32
Márkus Béla: <i>Troll és a puszta pej lova (A kis viking)</i>	33
Kádár Ferenc: <i>időtlen idő legyek</i>	42
Oláh András: <i>ami fölösleges; azóta sem</i>	42

NYITOTT MŰHELY

Ködöböcz Gábor: „Meghallani a magyar Atlantisz harangszavát” (Beszélgetés Bertha Zoltánnal)	43
---	----

EURÓPAI FIGYELŐ

Lajos Katalin: <i>Ion Nete írásművészete</i>	55
Ion Nete: „Minden emberben egy világ vajúdik” (Lajos Katalin fordítása)	57
Vlad Moldovan: <i>Internet és irodalom</i> (Szabó Zsolt fordítása)	59
Ștefan Manasia: <i>Az elfelejtett gyémánt</i> (Szabó Zsolt fordítása)	61
Vladislava Grodić Petković: <i>Kilenc utazás</i> (Serkédi Orsolya fordítása)	62
Kolomán Kertész Bagala: <i>Ének a derékba tört hangyaútról</i>	65

KÖNYVSZEMLE

Alföldy Jenő: „Anyám és én” (Ferdinandy György: <i>Egy sima, egy fordított</i>)	66
Rosonczy Ildikó: <i>Mintaadó városrehabilitáció (Ferencváros kétszáz éve – szerk. Götz Eszter és Orbán György)</i>	68
<i>Szerzőink</i>	70

Számunkat Gy. Szabó Béla fametszeteivel illusztráltuk